

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL II

(1 Martie 1868 — 1 Martie 1869).

Redactoru: *Jacob Negruzsi.*

IASSI 1869.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA.

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galben; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Pasteluri de D. V. *Alecsandri*.
 Românii din Macedonia și poesia lor populară de D. I. *Caragiani*. (Ūrmare.)
 Din „Gerusalemme liberata“ de T. Tasso, trad. de D. A. *Densușanu*. (Ūrmare.)
 Compendiu de dreptul canonicu, de D. Andreiu baronu de Șaguna, critică de D. N. *Mandrea*.
 Idei și Macsime de D. *Iacob Negruzzi*.
 Corespondență.
 Prelecțiuni populare, de D. T. *Maiorescu*.

P A S T E L U R I.

XVII.

Concertul.

In poeana tănuită unde sboru luciri de lună
 Oaspeții frumoși ai luncii cu grăbire se adună
 Ca s'asculte-o cântăreață revenită 'n primavară
 Din străinătatea neagră unde-i viața mult amară.

Roiu de flacări ușurele, lucioli scânteitoare
 Trecu in aeru, stau lipite de *luminărele'n floare* (*)
 Respândindu prin crengi, prin tufe o văpae albăstrie
 Ce măreșce'n mieđul nopței dalb'a luncii feerie.

Eată vinu pe răndu, păreche, și pētrundu cole'n
 poeană

Bujorașul, voinicu, rumēnu cu nălțuța *odoleană*,

*) Luminărica domnului.

Frățiori și romănițe care se aținu la drumuri,
Clopoței și măzerele imbătate de parfumuri.

Vine *cimbrul* de la câmpuri cu *fetica* de la vie;
Nufărul din baltă vine intristatu; fără soție,
 Și cât elu apare galbēnu, oacheșele viorele
 Se retragu de elu departe, riđēndu vesel intre ele.

Eată fragida *sulcină*, *stelișoare*, mândre *nalbe*
 Urmărindu pe *busuiocul*, iubitoru de sinuri albe;
Dediței cu *garofițe* care se roșescu la soare
Toporași ce se inchină gîngașelor *lăcrimioare*.

In poeană mai vinu încă elegante floricele
 Unele 'n *condurii doamnei* și 'n *rochiți de rîndunele*,
 Altele purtāndu in frunte, inșirate pe o rađa
 Picături de rouă dulce care'n umbră scānteiază.

Ele mergu, formează grupe, se ferescu de buruene
 Și privescu viindu prin aeru sburători cu mândre pene
 Dumbrāvenci, ganguri de auru ce au cuiburi de
 matasă,
 Ciocărlii, oaspeți de soare, rîndunele-oaspeți de
 casă.

Mierle negre care șueru, cucul plin de ingămfare,
 Gaiți care imiteză ori ce sunete bizare,

Stigleți, presuri, măcălendri ce prin tufe se alungă,
Și duioase turturele cu doru lungu, cu jale lungă.

Eată vinu și gândăceii sub hlamide smăltuite;
Eată grieri, eată fluturi cu-aripioare pudruite,
Și culbeci care facu coarne purtându-și casa 'n spi-
nare...

La ivirea lor poeana clocotesce 'n hohotu mare.

Eată 'n urmă și albine aducându in gură miere.
Sburătorii veseli gustă dulcele rodu cu plăcere
Apoi sorbu limpedea rouă din a florilor potire
Șoptindu florilor in taină blânde șoapte de iubire.

Dar tăcere! sus pe-un arboru unu linu freamătu
se aude;

Toți remănu in aseptare, cântăreața 'n cet prelude,
Vântul tace, frunța deasă stă in aeru neclintită;
Sub o pănză de lumină lunca pare adormită.

Intr'a nopții liniscire o divină melodie
Ca suflarea unu geniu pintre frunzi tainic adie
Și tot crește mai sonoară, mai plăcută, mai fru-
moasă
Pân ce ample toată lunca de-o vibrare-armonioasă.

Gânditoare și tăcută luna'n cale-i se oprește;
Sufletul cu voluptate in estazu adăncu plutesce,
Și-i se pare că aude prin a raiului cântare
Pe-a le ângerilor harpe lunecându mărgăritare.

E privighitoarea dulce care spune cu uimire
Tainele inimei sale, visul ei de fericire...
Lumea 'ntreagă stă pătunsă de-al ei cântecu fără
nume,
Singuru macul, roșu la față, doarme dusu pe ceea
lume!

Mircesci 1868.

XVIII.

Vântul.

Vântul e copilu sburdalnicu fără milă, nici muștrare
Ce impinge la peire vasele plutindu pe mare
Și ca lupul după turmă se alungă după nori
Și doboară stejari falnici și rupe gingașe flori.

Vântul fură o scântee și 'n gireși elu o aruncă
Privindu cum se perde rodul unu anu intregu de
muncă

Apoi merge la copile ce culegu lăuru de inu
Și, rișându, le despletese și se joacă 'n a lor sinu.

Intru patru părți a lumii turbatu vântul se tot
duce,

Ca păgănu pe morminte resturnându creștina cruce
Și de-a morților blăstēmuri alungatu, fuge nebunu
Pintre tufe 'nșepătoare și nuele de alunu.

Ear când elu se 'ntoarce 'n munte, mama lui ce-lu
tot bocesce

Țile ntregi ilu scaldă'n lapte și de răni ilu lecu-
esce:

„Nu mai plânge, măicuțiță! Țice elu; așa cum
sunt

„Când sărutu ochii lor veseli, fetele se dau in
vântu.

XIX.

Mieșul ernei.

In păduri trăsnescu stejarii! E unu geru amaru,
cumplitu!

Stelele paru inghețate, cerul pare oțelitu.

Ear zapada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-unu lanu de diamanturi și scărție sub picioare.

Fumurile se ridică in văzduhul scânteiosu
Ca coloanele inalte unu templu maiestosu

Eată'n lacul celu de lapte toate ținele din raiu...
Nu departe stă Pepelea tupilatu in flori de Maiu.

Dar pe mine ce m'atrage, dar pe mine ce me'ncântă
E Ileana Cosinzana! *in cosițe floarea-i cântă* *)
Pân'in Țioă stau pe gânduri și la ea privescu uimitu
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

VI.

Sania.

Ți cu soare, geru cu stele! **) Hai, iubită, la
primblare;
Caii mușc'a lor zabale, surugiul e călare.
Săniuța, cuibu de eamnă, e cam strimță pentru doi...
Tu zimbesci.? Zimbirea-ți Țice că e bună pentru noi.

Caii scutură in aeru sunătoarele lor salbe
Răpindu sania ușoară care lasă urme albe.
Surugiul chiesce, caii sboru ca niceze zmei
Prin o pulbere de rațe, prin unu nouu de scântei.

Pe câmpia inalbită, netedă, strălucitoare
Se vedu insole de codri, s'audu căni de vânătoare,
Ear in lunca pudruită cu mănuntu mărgăritaru
Salt'o veveriță mică pe o creangă de stejaru.

Acum trecemu prin poene, acum trecemu prin zevoae;
Crengel-aninate'n cale ningu stelute și se'ndoe.
Eat'o gingașă mlădiță cu șiragu de mărțișori!...
Tu o rupi? ea te stropesce cu muguri de fulgi
ușori.

*) Imagine graciosă din povestele populare.

**) Când gerul e aspru și văzduhul scânteiatoru, Români
Țicu că e geru cu stele.

VII.

Sfirșitul ernii.

S'a dusu zapada albă de pe intinsul țerii,
S'au stinsu țilele Babei și noțtile vegherii!
Câmpia scoate aburi; pe umedul pământu
Se'ntindu cărări uscate de-alu primăverei vântu.

Lumina e mai caldă și'n inimă pătrunde;
Prin ripi adânci ometul de soare se ascunde;
Păraele umflate curgu iute șopotindu
Și muguriile pe creangă se vedu imbobocindu.

O! Doamne, eat'unu fluturu ce prin văzduhu se
perde!
In câmpul veștedu eată unu firu de earbă verde
Pe care'ncet se urcă unu negru gândăcelu
Și sub a lui povoară ilu plăcă'ncetinel.

Unu firu de earbă verde, o rață'ncălțitoare,
Unu gândăcelu, unu fluturu, unu clopoțelu in floare,
După o lungă eamnă ș'unu doru nemărginitu
Aprindu unu soare dulce in sufletul uimitu!

VIII.

Primavara.

In fundu, pe ceru albastru, in Țarea departată,
La resăritu, sub soare unu negru puntu s'arată:
E cocostirecul tainicu in lume călătoru,
Alu primăverei dulce iubit u prevestitoru.

Elu vine, se inalță, in ceruri line sboară
Și răpede ca gândul la cuibu-i se coboară,
Ear copilașii veseli, cu peptul desgolitu,
Alergu sărindu in cale-i și-i Țicu: bine-ai sosit!

In aeru ciocărlia. pe case rândunele,
Pe crengile pădurei unu raiu de păserile
C'o lungă ciripire la soare se'ncălădescu
Și pe de-asupra bălții naghității se'nvirtescu.

Ah! eată primavara cu sinu-i de verdeață!
In lume-i veselie, amoru, sperare, viață,
Și cerul și pământul preschimbă sărutări
Prin rađe aurite și vesele cântări!

IX.

Cucoarele.

Din cea zare luminoasă vine-unu lungu șiru de
cucoare

Aducându pe-aripi, intinse calde rađe de la soare.
Eată-le deasupra noastră, eată-le colo sub noru
In văzduhu călăuzite de-unu pilotu, bētrānu cucoru.

Ele vinu din fundul lumei, de prin clime infocate,
De la India Brahmină unde fiarele'ncruntate
Pardoși, tigri, șerpi gigantici stau in *jungli* *)
tupilați

Pāndindu noaptea elefanții cu mari trombe inarmați.

Fericite călătore! sburāndu iute pe sub cerdri
Au vēđutu in răpejune a le Africci misteruri:
Lacul Cead și munții Lunii cu Pustiū ingrozitoru.
Nilul albu căru-i se'nchină unu cumplitu negru
poporu.

Călētoare scumpe mie! au lasatu in a lor cale
Asia cu-a sale riuri, Cașemirul cu-a sa vale;
A lāsatu chiar Ceylanul, māndra insulă din raiu
Și revinu cu fericire pe-alu țerii dulce plaiu!
Vasilie Alecsandri.

*) *Jungli*, locuri intinse acoperite cu trestii groase și cu copaci.

REFLECȚIUNI

asupra prelecțiilor populare ținute de D. Titu
Măiorescu in Universitatea din Iași.

II.

In numărul precedentu amu esaminatu prelecțiile populare ale D-lui Măiorescu in ceea ce privesce inteligența și pasiunea sub punctul de vedere fiziologicu numai. Vomu reveni mai in detaliu asupra acestei materii când vomu analiză partea psihologică a învățământului seu.

Venimu acum la punctul asușra căruia teoria eruditului profesore ni s'a părutu mai cu samă slabă și mai puțin desvoltată, voiu să țicu la aprecierea istorică a acestor doue elemente sufletesci și la neputința in care se află doctrina rațională de-a esplică unitatea consciinței ominesci. D. Măiorescu dāndu in prelecțiile sale prea multă atențiune desvoltării filosofice și demonstrative precum și desvoltării poetice sau oratorice, n'a desvelitu de ajunsu partea morală a cestiunii.

Din espunerea sa profundă și lucidă a fenomenelor psihice, D. Măiorescu n'a trasu nici o aplicațiune importantă, n'a urmatu consecințele teoriilor sale până la morală, la politică și la religiune; s'a ținutu strānsu la speculațiunile psihologice cele mai generale. Noi credemu că nu e destul a se esamina aceste cestiuni sub punctul de vedere metafisicu, ele trebuie să fie considerate și sub punctul de vedere practic. D. Măiorescu a espusu teoria sa psicho-fiziologică, fără a stabili și a arătă prin forța raționamentului și spiritualitatea sufletului. Vomu supune dar aceasta teorie la critica factelor morale ale naturei ominesci și a istoriei, cu tot respectul și mēsură ce datorimu unui barbatu onorabilu prin sciință, talentul și caracterul seu.

Invățământul D. Măiorescu satisface pe deplin spiritul; esamināndu ānsē principiile pe care se rađimă, le aflāmu in mai multe puncte puțin satisfăcētoare pentru sufletu. Domnia-sa este prea dialecticu și nu destul psichologu. Amu fi doritu ca elocintele profesore să ne arāte rezultatele pernicioase ce resultă

pentru societate din doctrinele fiziologice și sensualiste; că ele conduc în morală, în politică, în religie la consecințe fatale. Știința socială și politică deduse din principiile sensualismului, materialisă scopul ce-și propune filosofia; ea se circumscrie în utilitatea simțibilă sau fizică.

Să consultăm istoria.

După noi, societățile au trei perioade intelectuale, trei faze filosofice prin care trece spiritul omenesc: Evul credinței, alu ipotezei și alu științei, adică teologia, metafizica și teoria.

Mai înainte d'a veni la teorie, omenirea a făcutu usu de imaginațiune; ea a procesu prin poezie, mai înainte de a procede prin logică. Școala ionica și școala lui Pitagora au introdusu în filosofia elenă doue elemente fundamentale a veri-ce filosofie; adică fizica și teologia; ideea lumii și ideea lui Dumnezeu.

Când ne gândim la inteligențele puternice care de la Pitagora și până în zilele noastre au agitat în toate sensurile câmpul intinsu alu filosofiei, ne simțim convinși că soluțiunea tuturor cestiunilor filosofice a fostu indicată și dezvoltată mai înainte de secolul XIX, și prin urmare e foarte cu anevoe a mai căde astăzi în această materie asupra unei idei noue de oare-care importanță. Deci nu avem decât a studia aceste cestiuni în opurile nemuritoare ale genilor care au creatu știința filosofiei.

Noi nu cunoaştem decât unu micu număr de verități filosofice care au trecut în simțul comunu și care au devenitu acum mactime populare. Aceste cestiuni sunt de o mare importanță, fiindcă ating interesele cele mai vitale, cele mai serioase ale umanității; multe din aceste cestiuni asceaptă încă a lor soluțiune. Ce serviciu s'ar face filosofiei dacă Pitagora, Platon și doctrinele lor, dacă Aristotele și Peripatetismul, dacă Zenon și Stoicismul, dacă școala Alecsandrină, dacă Leibnitz, Cartesianismul și Kant ar fi traduși la inteligență simțului comunu! Toate aceste sisteme nu sunt decât puncte de vedere a adevărului care este de aceeași natură în metafizică precum și în fizică, adică cunoștința realității.

Fideli metodului psihologicu, să transportăm dar cercetările noastre în istorie, să confrontăm aceste cestiuni cu fațetele conștiinței omenesci, ca prin urmare să putem ajunge la o soluțiune adevărată a problemelor filosofice.

Societățile au, ca și omul, etatea lor; fiecare virstă are oficiul seu, astfel că în îndelungata viață a speciei omenesci, fiecare generațiune își are misiunea sa proprie și implinesce partea sa din opul socialu. Unele implinescu lucrarea primei junețe, altele alu adolescenței, și alte earăși a virilității, și toate după locul și rolul lor, după meritul ce desvêlesc, cooperă cu mai multă sau mai puțină glorie la scopul comunu alu creațiunii.

Credem și noi împreună cu D. Maiorescu, că în viața popoarelor există epoce de criză fatală când soarta lor depinde de la unu omu de geniu; că inteligența este motorele principalu alu științei, alu civilizațiunii și alu progresului.

Mai totdeauna talentele mari s'au ridicatu din mijlocul discordiilor civile; ciocnirea pasiunilor aprinde focul geniului; oamini de acțiune și oamenii de teorie intră atunci în scenă, și fiecare din ei ia rolul la care este chematu.

Istoria atestă că adese-ori în epoce critice ale societăților, în efervescența revoluțiunilor, în mijlocul pericolelor eminenți ale libertății și ale patriei, geniu unu omu politicu sau militaru a avutu revelațiunile sale, care iluminându sufletul omenescu, îi dau unu felu de știință intuitivă; unu *fiat lux* alu curgetării capabilu d'a suplini experiența prin instinctu, și rațiunea prin unu simțimentu apropiatu la urgența situațiunii. Acestu omu de geniu a știutu a conduce spiritele de la simțimentu la reflecțiune, de la credință la știință.

Bărbații de geniu ce din timpu în timpu apar pe scena lumii, se punu în capul mișcării instinctive ale popoarelor, și ca reprezentanți și organe ale societății, organiză destinata și viitorul lor, dându-le o direcțiune salutarie. Acești bărbați resumă în persoana lor ideile confuze și anonime, simțimintele și convicțiunile poporului; ei sistematiză aceste idei și țin în mânele lor dra-

pelul sub care națiunile triumfă pe calea civilizațiunii și a progresului.

Noi credem că, de și poporul și filosofi nu cugetă în același mod, însă ideile lor nu se resping. Adevărul nu se descopere decât prin discuțiunea ipoteselor și eliminarea pacientă a eroarelor, căci, după noi, nu există eroare absolută; eroarea nu este decât o fracțiune a adevărului.

Știința filosofică nu este altă ceva decât credința popoarelor reflectată și explicată. Ea se ocupă de tot ce interesează umanitatea, și luminează ceea ce este obscuru în conștiința poporului; prin urmare, ea nu este raționabilă în concluziunile sale, decât atuncia numai când este aprobată de conștiința tuturor.

Opiniunea publică, ca și democrația, s'a numitu cu dreptu cuvântu în timpii moderni regina lumii, forța morală superioară tutulor celor alte puteri ominesci. Nu trebuie dar ca, ilusionați de abstracțiunile unei metafisice incerte, să ne socotim conștiința generală a umanității și condițiunile esențiale ale existenței societăților. Să nu desprețuim strămoșii nostri și să avem o prea mare stimă pentru noi înșine. Să profităm de învățămintele istoriei, de tesaurele de sapiență și de experiență ce prin o îndelungă și pacientă elaborațiune, au adunatu pentru noi predecesorii nostri, din care cei în urmă veniți au încoronatu edificiul. Să ne înavuțim prin studiul istoriei de toate aquisițiunile legitime ale trecutului. Departe de noi cea dispozițiune egoistă a nu cugeta decât prin noi înșine și a desprețui veri-ce altă înțelegință.

Și în adevăru, ce este mai frumosu, mai demnu de omu, decât a dirige pasiunile sale spre unicul scopu alu sporirii luminelor! Numărul automaților s'a micșoratu astăzi; domnirea luminelor se apropie; totu omul inteligentu trebuie dar să aibă unu ochiu așintatu asupra trecutului și altu asupra viitorului.

Înainte de introducerea creștinismului, veri ce progresu socialu se manifestă în simțu, de oare-ce puterea organizatoare a principiuului creștinu este sufletul. La epoca când Christos încredință apostolilor sei misiunea subli-

mă d'a organiza societățile în interesul claselor neavute, civilizațiunea eră încă în leagănul ei. Fundatoarele divinu alu creștinismului recomandă apostolilor sei a lucra neîncetat intru a ridică ultimele clase ale societății, a micșora importanța acelor ce erau investiți cu dreptul de a legifera și a comenda. Simțimentul filantropicu care este adevărata basă a religiunii creștine, este tot odată basa și tendința economiei politice, a filosofiei și a instituțiunilor moderne, căci ea prescrie tutulor oamenilor a se conduce ca frați unii către alții, și-i opresce d'a întrebuința alte mijloace spre curmarea nențelegerilor lor, decât persuasiunea și demonstrația. Scopul celu mai generalu, după doctrina creștină, este d'a ameliora existența morală și fizică a clasei celei mai numeroase și a produce o combinațiune socială proprie a favoriza mai mult această ameliorațiune.

Sistemul teologicu care s'a formatu în Evul mediu a împinsu civilizațiunea europeană mult mai departe decât sistemul politicu și religiosu a Grecilor și a Romanilor; elu a produsu de resultatu finalu lucrările secolului alu XV, care a aședatu popoliu modernu în această privință mult mai presus de popoliu anticității.

Superioritatea sistemului de organizare socială teologică asupra regimelor politice ce au fostu adoptate de popoarele anticității este evidentă, cu toate viciile și defectuositățile acelu sistem. Filosofi și publiciști vorbescu cu o mare esaltațiune și cu celu mai sântu respectu de legislatorii Minos, Licurgu și Solon, nu dicu însă nimicu de Carol celu Mare, de Alfred, regele filosofu, fundatoarele Constituțiunei engleze și de Papa Grigorie VII (Hildebrand) care formă proiecte de reforme colosale.

Sistemul de organizațiune socială care s'a formatu în Evul mediu și care a unitu prin legăminte politice toată populațiunea europeană, li se pare o inspirațiune meschină ce nu merită nici o atențiune, și cu toate aceste omenirea datoresce clerului plebeanu progresele civilizațiunii efectuate de la Hildebrand până la 1521, când marele reformatore Luther susțină la dieta din Worms opiniunile sale, și cinci ani în urmă, la 1526, se recu-

noscù și proclamă la Spire libertatea de conștiință.

Clerul creștinu combătându sub pontificatul lui Leon X, fondatorele bisericei catolice pentru aristocrația talentelor in contra aristocrației de nascere, forța materială s'a înlocuitu prin forța spirituală și morală. Spiritul creștinismului este blândeta, bunatatea, lealitatea, și mai presus de toate caritatea; armele sale sunt convingerea și persuasiunea.

In secolul XV s'a efectuatu in toate direcțiunile descoperiri mari, progrese răpești de o utilitate pozitivă. Descoperirea Americi datorită geniului perseverinte a lui Christof Columbu, aflarea Capului de Bună Speranță, prin care Portugheșii au deschisu o noue cale in India; descoperirea imprimeriei și acelor trei mari legi de cătră faimosul astronomu Kepler, după care Newton calculă mai in urmă toate fenomenele ceresci; aparițiunea scrierilor nemuritoare a lui Dante, Ariosto și Tasso; Capo-d'operile lui Rafaelu, a lui Michel Anghel și Leonardo de Vinci. ș. a.

Științele fisico-matematice erau puțin cunoscute popolilor antici. Idea că soarele era mai mare decât Peloponesul părea Grecilor o enormitate, o concepțiune estravagantă și absurdă. Ideile de morală generală n'aveau la dênșii decât o valoare teoretică. Grecii și Romanii n'au știutu să le aplice la politică. Europeii secolului XV, nu s'au distinsu numai in privința științelor fizice și matematice, ei au creatu din nou frumoasele arte, și s'au distinsu in același timp in științele morale și religioase.

Descoperirea busolei, progresele efectuate în artea navigațiunea in cursul secolilor XIII și alu XIV, au condusu pe Christof Columbu in anul 1492 la descoperirea Americi. Observațiunile astronomice precum și progresele matematice din acea epocă preparatorie, au datu renumitului astronomu Copernic mijloacele de a descoperi adevărata construcțiune a sistemului solaru.

In secolul XV, scepstrul științelor, a beleartelor și a filosofiei s'a pusu in mânele poporului, adecă in mânele simțului comunu. Atunce numai voacea poporului proclamată de Medici a începutu a se considera ca voacea lui Dumnezeu. Din acelu momentu s'a pu-

tutu întrevede posibilitatea d'a se efectua marea operațiune morală, poetică și științifică menită a ameliora soartea claselor laborioase și neavute.

Spiritul inchișiunii a fostu despotismul, aviditatea și egoismul; armele sale erau violența și crușimea. Conceperea inchișiunii a fostu radicalmente vicioasă și anti-creștină, chiar și in ipotesa când scopul lor ar fi fostu legitim, căci Christos n'a admisu nici o excepțiune când a opritu Bisericei sale d'a usă de violență. Inchișitorii eretici au abusat de puterile cu care erau investiți in modul celu mai arbitraru, celu mai estravagantu, mai absurdu și mai monstruosu, ficsându atențiunea poporului asupra ideilor celor mai mistice și superștiioase.

Insurecțiunea marelui reformatore Luther in contra Curții de Roma operă o mare revoluțiune religioasă și socială. Doctrină creștină, cea mai perfectă la originea ei deviasu acum de la puritatea preceptelor lui Christos, prin egoismul jesuiticu alu unui cleru ereticu și superștiiosu care supunea populațiunile creștine sub imperiul forței fizice și brutale, dându o direcțiune falsă simțimentelor filantropice și contrară binelui publicu.

Luther învăță popoarelor că libertatea este unu lucru preciosu, atât de preciosu ca și știința și virtutea; sclăvia, din contra, inerția, ignoranța și miseria nu ceru nici o simlînță; că libertatea unită cu ordinea și justiția este totul pentru omu.

Destinata umanității este de a realiza progresiv in societate, in familie, in individuu, libertatea, știință și justiția care singure potu asigură unei națiuni prosperitatea, ordinea și pacea. Libertatea, știința, dreptul și fericirea au de corolaru necesaru egalitatea. Da, noi dicemu și o susținemu, cu toate aparințele contrarie, că societățile pășescu astăzi prin dreptu, prin știință, prin producțiune, prin justiție cătră egalitatea condițiunilor și a averilor. De la egalitatea inaintea legeri egalitatea condițiunilor și a averilor, nu este decât distanța dintre principiul și universalitatea aplicațiunii lui.

Democrația, precum amu disu, este regina epocii; ea dirige politica națiunilor. Ea se operă pretutindene unde esiste spirite indepen-

dente, conștiinți care raționează, acolo mai cu samă unde guvernele privescu ca cea mai glorioasă a lor prerogativă a lumina poporul asupra drepturilor și datoriilor lor. Democrația nu mai este astăzi unu partid, ea este națiunea întreagă, căci puterea ce vine din jos simpatise mai bine cu poporul.

Urmându-cu atențiune învățemintele istorice, vomu pute concepe puțin câte puțin adevăratele principii de guvernământ, condițiunile echilibrului sociale, regulele economiei publice.

Dreptul modernu inaugurate in locul celui vechiu, a pus fața in față pe aceiași linie doue puteri paralele care in trecutu erau intr'unu raportu de subordinațiune. Aceste doue puteri suntu *Statul și individul*, cu alte cuvinte *guvernul și libertatea*. Este de notatu aci că Statul in sensul modernu nu este unu lucru abstractu, o ficțiune legală, elu este o realitate atât de pozitivă ca și însuși societatea, ca și individul. Statul este o putere de colectivitate, și libertatea o facultate pozitivă.

Sub regimul vechiu, rațiunea de Statu confundată cu rațiunea dinastică, aristocratică sau clerică, putea prea bine a nu fi conform cu justiția. Sub regimul nou, din contra, rațiunea de Statu trebuie să fie in totul conformă cu justiția, espresiune adevarată a dreptului, rațiune esențialmente generală și sintetică, și prin urmare distinctă de rațiunea individuală.

Statul, putere de colectivitate, este protectorele libertății și a proprietății cetățanilor, păzitorul credinței publice. Tutela sa îmbrățișează prezentul și viitorul, și fiindcă Statul este subordonatu justiției, elu este pus sub controlul cetățanilor. Nici o idee, nici unu progresu pacificu și măsuratu nu se poate nasce decât intr'o societate fondată pe justiție și pe rațiune.

Societățile moderne stabilite asupra dualismului libertății și a statului, tindu esențialmente spre *descentralizare și mișcare*. Prin descentralizare se ucide germenul sau principiul absolutismului; se suprime lucsul, sinecurile și favoritismul, se dobândește controlul, publicitatea, economia, chiar și impozitul reintră in proporțiunea sa normală.

A institui puteri in Statu, a numi reprezentanți, a face și a desface dinastii, a mării și-a rămănu neincetatu menagiul și personalul Statului, a împărți pământul și a combate privilegiul, toate aceste nu resolu încă problemul organizațiunii sociale. Ceea ce e mai cu samă dificil este de a se găsi unu sistem legitimu de ponderațiuni unde facultățile și averile să tină la ecilibru prin însuși legea lor de expansiune; unde inlesnirea traiului să fie precumpănită prin egalitatea sarcinilor, unde virtutea civică să se vulgareze prin identificarea sa cu rațiunea de Statu.

Națiunile trebuie să pășească in viitoru prin dreptul sciinței ear nu priu rațiunea de stat. Această mactimă este esențială societăților moderne. Sub regimele dreptului feudal in care justiția esista numai in stare de mythu, unde sciința era nulă, unde națiunea avea o viață factice și superstițioasă, Statul nu subsista decât prin puterea centralizațiunii sale, societatea nu se mișcă decât sub impulsuinea autorității: individul, familia, corporațiunea, comuna, națiunea erau sub deplină tutelă. Acolo, din contra, unde justiția a stabilitu și desvoltatu regulele ei, unde sciința și-a așezatu divisiunile sale; unde economia politică a inceputu demonstrațiunea teoremele sale; unde istoria studiată sub punctul de vedere filosoficu, dă barbatului de stat fructele esperienței secolilor trecuți, unde Statul și societatea apar ca unu organismu care are propriile sale legi, este clar și evidentu ca acolo guvernul comunității nu mai cere o direcțiune așa de autocratică, națiunea este aptă a se guvernă de sine, fără altă inspirațiune decât conștiința și rațiunea sa.

Inima ominească conține trei fapte principale: Simțibilitatea, inteligența și libertatea. Dacă omul n'ar avè darul preciosu al libertății, și prin urmare moralitatea cu tot cortegiul seu ordinaru de talente și de virtuți, elu ar fi numai unu agentu alu naturei; nu s'ar urcă nici odată la gloria de a face ceva mai bine decât plânta sau animalul. Dacă inima ominească nu ar fi liberă nici morală, ea nu ar avè demnitatea și destinata ce are.

Distincțiunile intre nobili și nenobili, intre seniori și vasali, suntu acum abolite; astăzi

numai esistu in statele culte decât cetățeni liberi, egali in drepturi, in credințe și in pedepse. Acesta este noul dogmu care a luat posesiune de societățile regenerate. Principiul egalității a deschis unu abisu între regimel vechiu și acelu ce a eșitu din revoluțiunile sociale a timpilor moderni.

Urcarea continuă a claselor inferioare spre clasele superioare este fără dubiu unu mare progresu; invingerea aristocrației facțioase eră unu actu de justiție. Ea a perdutu acum tot ce făcê forța unui corpu politicu, adecă unitatea in scopu și omogeneitatea in elemente. Privilegiul ănsê nu transige, pentru că elu este negațiunea dreptului chiar.

Sub suflarea populară au dispărutu acum toate fărămăturile feudalităței; in locul privilegiului s'a pusu dreptul comunu. Securea revoluțiunilor sociale apărute in timpii moderni a sdrobotu abuzurile și aberațiunile secularie unde nu puteau străbate rațele binefăcătoare ale libertății. Rațiunea omenească sau simțul comunu, s'au însărcinatu cu această lucrare.

Umanitatea ca și individul, incede opul sea socialu prin instinctu, ilu continue prin rațiunea empirică, și-lu sfârșesce prin rațiunea propriu ăisă; cu alte cuvinte, ea incede prin instinctu, continue prin egoismu și sfârșesce prin morală. Nu trebuie ănsê să luăm această aserțiune într'unu sensu absolutu, căci există oare-care concomitanță între punctul de vedere egoistu și punctul de vedere moralu. Instinctul este strigarea organismului nostru, voacea naturei care avându consciința existenței sale, aspiră la scopul pentru care e creată, fără ănsê alu înțelege; când vine rațiunea să asiste la acestu fenomen alu dezvoltării primitive și spontanee a naturei ominesci, ea esamină formula generală a determinațiunilor noastre instinctive sau egoiste și reformă sau modifică viciile și defectuositățile impulsunii noastre primitive, mai nainte d'ai da satisfacțiune legitimă; rațiunea individuală care nu este decât emanațiunea rațiunii divine, recunoasce legile care sunt comune tutulor rațiunilor. In consecință, ordinea universală prin care creațiunea pășesce spre menirea absolută și definitivă a lucrurilor, nu este alta decât totalitatea legilor ra-

Conv. Lit. No. 3.

țiunei absolute a lui Dumnezeu, prin urmare și a ver-ce rațiune individuală.

In conclusiunile ce vomu formulă la finitul schiței de față, ne vomu incercă a probă această aserțiune. Aci nu facemu decât a aședă peristilul unui sistemî pe care ne vomu silî a-lu resumă in toate părțile sale.

Istoria ne învață că viața popoarelor, ca și viața indiviđilor este o luptă și o reformațiune continuă; să reformăm dar și noi nencetatu, ănsê cu măsură și cu petrudere. Să studiăm fectele, sistemele, și chiar utopiile. Principiile nu au patrie, ele sunt cosmopolite. Nimicu nu e inutil din cea ce poate lumină poporul; nimicu nu servă mai mult la prosperitatea și moralizarea națiunilor decât ideile juste. Să vulgarizăm dar adevărul; astfelu numai vomu putê operă reforme compatibile cu starea instituțiunilor noastre și vomu putê da problemelor sociale o soluțiune realizabilă.

Din ochirea retrospectivă ce amu aruncatu cu repejune asupra unoru fectele ale istoriei, rezultă că trei mari principii impartu lumea: *autoritatea, individualismul și fraternitatea.*

Principiul autorității este acelu ce razemă viața națiunilor pe credințe acceptate cu orbire, pe inegalitate, pe respectul superstițiosu alu tradițiunii și care întrebunțează constringerea ca mijlocu de guvernare.

Principiul individualismului este acela care, luându omul in afară de starea socială, ilu constitue singuru judecătoru a totu ce-lu incunjoară, ăi dă unu simțimentu esaltatu alu drepturilor sale și-lu abandonă propriilor sale puteri.

In fine principiul fraternității este acela care, privindu ca solidari pe toți membrii asociațiunii ominesci, tinde a organiza societățile după modelul corpului ominescu și intemează puterea de a guvernă asupra persuasiunii și a simțimentului voluntaru alu inimilor.

Din aceste trei principii, celu ăntêiu produce opresiunea, celu al doilea conduce la anarhie, celu al treilea singuru, prin armonie, aduce progresul și adevărata civilizațiune.

(Va urma.)

Constantin Eraclide.

RUGINĂ ȘMICHIRESCU ALEGĂTORU.

Cânticelu comicu.

Rugină Șmichirescu

(Intră in scenă strigându.) Ioane! vin de inchide ușele și fă focu. (cătându la ceasornicu.) Pof-timu meșul nopții și eu abiè acum am scă-patu de la comitetul electoralu! (ear se intoarce cătră fundul scenei strigându mai tare) N'auți tu măi Ioane! du-te de inchide ușele și vin de fă focu! Oare unde să fie mișelul? Nu cum-va i s'a suitu și lui focul patrioticu la capu și să se fi dusu la vre unu comitetu de alegere, ca și mine, să casce gura? E o comedie de când alegerile și intrunirile sunt libere. Toți răii umblă noaptea pe uliță ca prin satullui Holbură, și poliția nu le dăce nimicu de frică, să nu dăce a doua și Domnii jurnaliști că guvernul a inriuritu alegerile. Incăt de da straja peste dênșii și-i intreabă: cine? Ii respundu: Noi! Cine sunteți? Cetățâni liberi! De unde veniți?—De la comitetul electoralu. Treci. Sănătate bună.

De când biata noastră țară
S'a făcutu Statu liberalu,
Vêdu că rēul ne'npresoară
Ș'amu ajunsu cu toți de malu

Unde s'a vėđutu vr'o dată
Să se poată din toporu
Ghiojghiore așa de deodată,
Să cioplească unu poporu?

Lumea țipă și răcnesce
Bre aman! mai stați pe locu!
Pace, nime nu gândesce
Ei ne-aprindu in țară focu.

Bată-lu vina lui să-lu bată
De Paris afurisitu,

De la elu cangrena toată
Noue'n țară ne-a venitu!

Mě rogu cum credeți D-voastră că dacă se voru amestecă toți răii in trebile țerei are să easă ceva bunu? Dă! Să stămu și să ne înțelegemu că sunteți ca și mine cu drepturi politice, prin urmare alegători, ba unii ați fostu chiar deputați incăt ați gustatu diurna patriotică de doi galbenăși pe di, bezi punerea la cale a celorlalte interese. Vě place cum mergu trebile de când ne amestecămu cu toții? Vě place sistemul constituționalu? Spuneți drept, fără de sfială că acum se poate vorbi cât de mult despre fericirea patriei. Vě placu ideile respândite că așa precum s'a desființatu boerescul, să se desființeze și pe boeri cu totul de pe fața pământului? Da, legea rurală cu care vrēndu să vie de hacu boerilor, așa'i că ne a venitu de hacu la toți? Așa'i că strămutarea cea acsefna a Capitaliei la Bucuresci a gătitu pe Iașeni, de umblă sermanii cu limba scoasă ca să le dee macar Curtea de Casație? Boeri D-voastră! comediile s'au lățitu foarte incăt și băeții de prin băcălie vorbescu: Constituție, cameră, senatu, sinodu, ministeriu, drepturi internaționale, scii parcă iți spunu: smochine, strafide, roșcovi, ghiudemu și rahatu! . . .

Crede-me-ți boeri pe mine
Nici cum lucru nu stă bine,
Serios trebuie catatu,
Hotărîtu și protestatu.

Căci au să ne ea pe goană
Pe noi cei făr de prihană
Că sunt liberali prea mulți
Ce dorescu să fimu desculți.

Astădi una, măne doue,
Poimăni ce rămăne noue?

Cinste nu, avere ba,
Unu luern de haimana.

De aceia fiecare
Nu lasați in adunare
Să mai fie deputați,
Roși, albastri și balțați.

Eu amu obicei sã mę preumblu cam pe la toate comitetele de ochescu cum stau trebile. Nu cã doarã mi-e fricã sã mę dau pe fațã cã sunt de cutare sau cutare partidã. Da sciți D-voastrã, tot e mai binecãnd umblã cineva in doue luntre și vorbesce numai ce simte cu prietiniiei sei și cu ușele inchise așã bunãoară ca cu D-voastrã. Intorecu boerii treaba de la meșteșugu și vinu de hacu liberalilor, atunci vomu țice, fãrã sã fiu cotitu, sã ințelegẽ: „D-voastrã vi se cade, și numai D-voastrã cum ați mai fostu.—O codãlghescu D-lor, dupã cum li s'a intemplatu și altã datã, eu nefindu legatu cãtrã nici o partidã voi strigã de voie de nevoie: sã trãeascã libertaoa și poporul suveranu de la care emanã toate drepturile națiunii, (aparte) dupã cum spunu D-nealor. Credeți-mẽ D-lor cã in politicã trebue sã fie cineva foarte politicu si numai acela e bunu politicu, care are o politicã politicoasã și nu se stricã cu nime.

Vecinie stau boerii ceoatcã
Ș'ntre dãnșii tot clocescu,
Din alegere sã facã
Monopolul boerescu.

Ei sã fie numa 'n țarã
Pentru toate cum au fostu,
Noi sã stãmu pe din afarã
Cãci norodu'i lucruu prostu.

De-altã parte sã adunã
Unu tarafu de patrioți
Ce ne spune de pe tribunã
Povești lungi de șapte coți.

C'au sã facã ș'au sã dreagã
La reforme cãte vrei,
Cã doar lumea sã'i aleagã,
Ș'apoi sã-ți arãte ei.

Dar ce ții bunu, ne adunãmu, tragemu la cafele și la ceaiuri, pãnã ne facemu ghiurghiulu, istorisimu, criticãmu, ne batemu in palme unul la altul, șuerãmu cãnd nu ne vine la socotealã, stingemu luminãrile, le aprindemu earã, dupã cum sciți, ne mai luãmu cãte o datã chiar și de guleru, ear cãnd vre unul de ai noștri, își ie inima in dinți și'sã urcã la afurisita cea de tribunã ca sã dove-deascã sofismele liberalilor, atunci auđi strigẽdu din toate pãrțile, fãrã sã fi apucatu batãr a țice doue vorbe: la chestie, la chestie, jos, jos, jos.

De cãnd a eșitu tribuna
Eu le spunu mereu tot una,
Cã cu vorba merge prostu
Și mai rãu de cum a fostu.

Tot vorbimu, și'n visterie
Numai Domnul sfãntul scie
Dacã cioarici macar sunt,
Cã de bani nici nu'i cuvẽntu.

Rãu in nuntru, rãu ș'afarã
Trei puteri mari ne'mpresoarã.
Toate stau și ne ochescu
Ș'ntre ele sã sfãdescu.

Incãt de noi ori și cine
Poate țice, ca mai bine:
De departe trandafiru
Ear d'aproape borșu cu sciru.

Dracul scie, am cercatu și eu sã mę suiu pe amvona patrioticeascã; ei bine cum me suiu mi se face galbenu inaintea ochilor, mi se pune unu nodu in gãtu, incede inima a se bate ca la unu stiglețu prinsu in lațu, incãt habar n'amu dacã discursul meu a convinsu

sau nu pe alegători. Cu toate acestea me silescu boeri D-voastră să le arātu bobu număratu că multe de toate ni s'au fâgăduitu și tare puține ni s'au datu. Da ce ni s'au datu? ba ni s'au luat curat cum țice in Evanghelie și aceea ce păreà că aveamu.

De-ale noastre drepturi sfinte
Ș'obiceiuri strămoșesci,
Au remasu de acim înainte
Nici macar să pomenesci.

Ne-au trântitu legi copiete
De pe neamul franțuzescu,
Ce ca nuca in părete
Pe la noi se potrivescu.

Eu Domnilor, Rugină Smichirescu alegătoru ruginitu in țara asta inoită, am luat parte la toate alegerile, ba chiar am fostu alesu și deputatu, sciți la 1857 la cea ănteu și de pe urmă adunare adevăratu patriotică in care n'a pututu să vire nasul nici unu liberalu, și nici dracul n'ar fi sfărămat'o, dacă nu săreau puterile Europei să sparie pe Turci, dându bandierele jos. Bieții Turci, fiindu oameni de pace au vrutu să fie politicoși și pentru ca să vadă bandierile la locu sus ne-au trântitu pe noi jos.

Doamne nostimu și hazliu lucru mai sunt și alegerile libere: Fiecare candidatu îți suride, te stränge de mână, te indesece cu visita, te intreabă ce-ți face femeia, copii. Sunt sănătoși? Da celu care pătimeà de gălci, s'a indreptatu? Pe celu micu l'ai ințercatu! Așa! Ce copilu plăcutu: îți samănă bucățică ruptă, să nu fie de deochi.—Umblă mititeii așa de smeriți chiar ca o pisiță tiptil, până punu lăbuța pe șoricelu.

Mai de mult nu era cu alegerile atâta vorbă și necasu ca in țioa de ađi, când

ți se suià focu patrioticu la capu ca să fericesci biata țară, te puneai binișor pe lângă guvernul, și numai te tređeai in țioa de alegere cu unu oare-care, de la oare-cine, pentru unu oare-ce, ce nu ți se spuneà, că la ureche îți țiceà: să dai votul pentru cutare sau de nu: știi acta ce ai la Prefectură, ori la Tribunalu; să deschide pe locu! Ori, scii că esci in slujbă, sau umbli mortu după slujbă. Pe locu ți se făceà galbenu, verde, inaintea ochilor, incepeai a te afurisi pe toate neamurile vii și moarte: Cum se poate? tocmai! Suntemu ințeleși și eu sunt pentru cea persoană!—Ear acum, de când guvernul nu-și bate capul dacă va eși Stan sau Bran, mă rogu, boeri D-voastră, de ce adecătea n'asu eși deputatu și eu, sau celu puțin de ai noștri? Cum să lăsămu sub nasul nostru să se folosească tot aceea și ear accia, sau să ne tređimu că esu ceilalți care ne spunu verde in ochi că trebue să mi se discute mai ăntei prin toate ungherile viața publică și privată? Pare că noi cu trecutul nostru după cum au datu D-zeu, putemu să ni dămu nisam ni tam in gura tuturor.

Auđi poznă și minune
De rēmăi incremenitu,
Să te-ascuți de pe tribune
Cum te iau la răfuitu.

Că-ți inșiră viața toată
Cum in slujbă te-ai purtatu
Criticându faptă pe faptă
Păn' ești bunu de șueratu.

D'apoi ăncă să s'anine
De familie, copii
Ca să-ți spuie ei cu cine
Sunt făcuți, dacă nu scii.

Să-ți mai spuie 'n gura mare
Totu ce faci și cine ești,

In ce chipu ai făcutu stare
Și cum te chivernisesci!

Altă bandă ear te chiamă
De vrei să fii deputatu,
La tribună să-ți dai samă
Ce planu ai de reformatu.

In ce chipu pe visterie
Ai s'o faci plină de bani
Să ne scapi de datorie
De Turcia și Jidani.

Apoi căile ferate
Tribunale făr' abusu,
Cleru, oștire reformată
Să le faci bătându in buzi.

Prin urmare nu e vrednicu
Unu altu omu de deputatu
Dacă nu'i inciclopedicu
Sau ca Rotschild de bogatu.

Boeri, D-voastră! treaba merge slutu, da slutu de totu, pare că vedu că au să easă liberalii și ear liberalii. Altu chipu nu e de scapatu țara din hangajul in care amu intratu de la 1857, de cât toți care suntemu de o credință politică să ne stringem bulucu in ascunsu din 'mpreună cu postelnicul fon Cartofel care 'i foarte bine vedyutu de Nemți de pe când au fostu in țară, că de atuncca bea toată țioa la pluț-bir, încât e grasu cât o bute; cu cumnatul meu Dvorednicul Matvei Egorovici Muscălescu, care cunoasce țara Rusască pe degite și trece carantina la Sculeni când vra, chemându aseminea și pe vărul Aga Tanasachi Turcescu, bunu prietinu cu Omer Pașa cu Tala și Befic Efendi, de pe când v niau in țară ca la satu la cumătra, încât merge in Țarigradu chiar ca la dănsul a casă. Și să ne punemu toți serios pe lucru, unii in lăuntru, alții pe

dinafară, ca doară vomu ajunge să punemu mâna odată pe Cameră și Senatu. Pe urmă vomu decretă o lege ca să se lege cotu la cotu pe toți proprietarii și antreprenorii de patriotismu, ca să-i tritemu in papură peste Dunărea; eară până atunci să facemu o profesione de credință cât noi de lungă, după moda de astăzi făgăduindu cerul și pământul încât liberalii se rămăe pe lângă noi curat strigoi. Se propunemu de pildă, ca să se facă o lege după care se despară ca prin farmecu toți Judanii de pe pământul românescu, secularizându-se averile lor ca și cele monastiresci, să se aducă de îndată Dunărea prin Iassi, in locul Bahluiului, pe care să-lu transpoarte Eforia cu sacalele pompierilor la Galați, spre inflorirea navigațiunii. La casu de a nu se incuviința strămutarea Curței de Casațiune, se ceremu ca numai decât prin agenții nostri din străinătate să se strămute de îndată pe Papa de la Roma in Iassi, făcându-se prin aceasta o mare indatorire surorii noastre Italia, care nu se poate cotorosi de elu. Să continească de îndată suzeranitatea porții intorcându-se de cătră ea totu tributul primitu cu procentul lui de la Bogdan Vodă și până la numărătoare. După cum s'au anecsatu Hanover, Hessen, Francfort și Darmstat cătră Prusia, să se anecseze cătră noi Austria, Rosia și Turcia, etc., etc., etc.

Să ne dămu mână cu mână
Și să nu ne mai lăsămu
Cu povești de pe tribună
Țara să organizămu.

Să trimetemu fiecare
Omul nostru credinciosu
Să răcnească 'n adunare
C'au ajunsu cuțitu 'n osu.

Constituție și reforme
Legi de moda cea de ași
Să voteze să se sfărme
Că de locu n'au nici unu hazu.

Nu-lu trimetemu ca să fie
La miniștri servitoru
Și să facă colachie
Pentru vre unu postîșoru,

Ce să lupte cât se poate,
Pentru dreptul încălcatu
Ca să ne să'ntoarcă parte
Din câte ne s'a luatu.

Contra vecinicu elu să fie
Când e vorba de datu bani,
Ansă poate să s'abție
Pentru drepturi la Jidani.

Cine de a mea idee
Nu găsesce Candidatu
Mă rogu votul să mi-lu dee
Căci mergu singuru deputatu.

Nu că doar aceasta'mi place
Ca să mergu să mă fălescu
Numai dă, n'am ce mă face
Trebue să vē 'ndatorescu.

Ioan Ianow.

POESII.

De ceva mă necăjesce
Ori ce doru, ce chinu să fie,
Elu la mine se preface
Vrëndu, nevrëndu in poesie

Și aceste lacrimi scrise
Izvorescu neincetat
Când de mult pe celelalte
Lacrimi, timpul le-a uscatu.

Ești tu siguru că-i iubire
Ce mă face să zimbescu?

Chiar de-ar fi, de unde-ai scire
Că pe tine te iubescu?

Mulți mai sunt in astă lume,
Frumoși, mândri sunt căți vrei
Mulți ce chiar ii scii pe nume:
Unu-mi place dintre ei.

Unu-mi place și pe mine
Sciu pre bine mă iubescu
Acum scii: nu pentru tine
Gura mea duios zimbescu.

Nu vreu să scii ce suferință
A tale vorbe au trezitu
In alu meu peptu, nici câte chinuri
Deatuncea eu am suferitu,

Și că acele vorbe crude
Ca unu cuțitu inveninatu
Ca o săgeată ducëndu moarte
In alu meu sufletu au intratu

Nu! N'am să plângu nici să suspinu
Nu vreu să-ți facu astă plăcere
Voin chiar să ridu pe când in peptu
Inima-mi moare de durere.

Tu te plângi in jalnici cãnturi
De-unu amoru nenorocitu
Ș'a ta viață-ți pare ție
Unu chinu lungu, fără de sfirșitu,

Dar nu scii ce chinu mai mare
E nimicu să nu simțesci
Și cu rece nepasare
Lumea 'ntreagă să privesci

Ah! Așu vre să vēdu durerea
Ș'alu teu chinu atât de greu
Alungãndu intinsu pustiuul
Ce-a intratu in peptul meu.

Șotrava-i ucigașă
De tine-acum s'a prinsu!

Căci astă tristă floare
Era durerea-mi grea
Și ea e otrăvită
Ca și inima mea!

V.

Poate ați sau poate măne
De-al meu chinu eu voi scapă
Măne poate n'oiu mai plânge
Măne nu voi mai oftă!

Ș'atunci eară cu iubire
O copilă v'oiu privi,
Și unu visu de fericire
Ănc'odată mi-a zimbi.

Dar atunci acea copilă
Ca tine se va numi,
Va avè și ea përu negru,
Negri ochi ce-oru străluci;

Măna mică, talie sveltă
Precum e talia ta,
Ș'o guriță mititică.....
Tu, ear tu, iubita mea!

VI.

In dërātu de-mi intoreu ochii
In trecutul depărtatu,
Măngăie o amintire
Sufletul meu intristatu

De'ndreptu ochii înainte
Și departe'n viitoru,
O plăcută 'nchipuire
Umple sufletu-mi de doru,

Inainte-mi, după mine,
Eu pe tine te zărescu,
Amintirea și speranța
Orizontu-mi mărginescu.

M. D. Cornea.

POESII.

* * *

„Cătu va stă astă tulpină
„Și amoru-mi va dură“,
Țisu-mi-ai tu in grădină;
Cerule chiar te ascultă.

Inima-mi acum suspină,
Trecu pe ici apese ori;
Eată, eat'acea tulpină!
Unde e ș'alu tēu amoru?

* * *

Iubiam odat'n lume
Plăcere, fericire
Și cântice de-amoru,
Ș'ades cu-a mea iubită,
A lunei strălucire
O contemplan cu doru;

Ađi suferu, ș'iu durerea-mi
Eu plāngu cu intristare
Perdutu și desperatu,
Și blastēmu soartea-mi crudă,
Ce fără de îndurare
Așa m'a condamnatu!

Odată-mi plăcea viața;
Și timpul, ca să stee
Etern, eu am doritu;
Cu farmecul juneței
Iubiam, ș'am fostu iubit

Dar vai! ađi viața-mi trece
Tradatu de toată lumea
In lacrimi și chinu
O moarte! vino iute
Și șterge al meu nume
Cu tristul meu suspinu!

I. Brociner.

CORESPONDENȚĂ.

D-lui Ar. D. in Fögărașu. Vē mulțămimu. Ma
pre larg prin scrisoare.

D-lui X. in B. Ne pare rău: s'a respinsu. Căt
mai curēndu vē voiu scrie causele.

D-lui A. B. Iassi. E imposibil.

D-lui S. R. Folticeni. Nu s'a pututu primi.

Red.

ANUNCIURI.

A eșitu de sub presă și se află de vëndare in Iassi la *Librăria Junimea* in Bucuresci la
librăria *Soccec & Comp.*, precum și in cele mai multe librării din țară:

B I E N Z I.

Tragedie in cinci acte de

Samson L. Bodnărescu.

Prețul 2 lei 50 bani.

(Edițiunea Societății Junimea.)

Cabinetul de lectură francesu-germanu a Librăriei Junimea anunțiatu in mai multe rân-
duri, se pune la dispozițiunea publicului cu incepere de Luni in 16 Dechemvrie. Elu cuprinde
opurile literare cele mai cunoscute și mai noue, atât din literatura franceză, cât și din cea
germană. Prețul abonamentului pe lună este pentru cărțile franceze 3 lei noi ear pentru cele
germane 2 lei noi. Catalogul se distribuie gratis.

Redactoru respunđătoru: *Iacob Negruzzi.*

Tipografia Societății Junimea.